

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NÈGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studentzii plătesc pe jumătate
Pentru străinătate se adaugă timbrul poșta

Cu numărul de azi, Dreptul își reia activitatea sa judiciară.

Vacanța anului acesta a fost pentru mulți din lumea judecătorească o perioadă de zile de energie pebruculă pe pământurile unde ne-a dus datorica către țară.

Acum că ne-am întors fiecare la munca noastră liniștită, ne bucurăm la gândul că acțiunea la care am luat parte cu toată inima a făcut România mai mare și mai glorioasă.

SUMAR

George Danielopolu, de M. Antonescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, secția II: Ministerul public cere un regul. de competență.*

Cartea de apel din București, secțiunea II de vacanță: Comertz und Disconto Bank din Berlin cu Sindicalul falimentului Leo Brauer și alții.

Tribunalul Ilfov, secția comercială: Al. S. Zissu cu societatea de asigurare „Agricola”.

JURISPRUDENȚA STRAINA. — *Tribunalul din Brest. — Observațiune de S. R.*

George Danielopolu

Romanistul erudit la știința cărui s'au adăpat multe generații de studenți, azi profesori, magistrați și avocați, a încetat din viață în ziua de 18 Iulie, în etate de 76 ani.

A fost o zi de adâncă întristare pentru lumea juridică și mai ales pentru corpul avocaților în mijlocul cărora George Danielopolu era o figură din cele mai mari și mai caracteristice.

Ne împlinim o datorie pioasă consacrand primele coloane ale *Dreptului* de azi elogiului funebru rostit de d-l M. Antonescu, decanul Baroului Capitalei, la înmormântarea ilustrului defunct.

* * *

Viața pământească a lui Gheorghe Danielopolu a

luat sfârșit, însă operele sale vor trăi, căci inteligența lui vie și munca lui neîntreruptă au lăsat țării roade neperitoare. A fost un mare profesor și un mare avocat. Am avut fericirea, ca mulți din cei prezenți, să fiu elevul lui. Mi-aduc aminte de impresiunea ce mi-a făcut acest adevărat om de știință când am ascultat lecțiile lui. Noi elevii ne închipuim că dreptul roman este o știință nepătrunsă, un fel de taină a trecutului, care provoacă o adevărată sială în spiritele noastre de începători. Când, ce să vezi, a fost destul ca Gheorghe Danielopolu să ne facă câteva lecțiuni pentru ca încrederea să pătrundă în noi și să dorim a asculta cât mai mult drept roman.

Cuvântul său natural, cunoștințele sale profunde și înlesnirea cu care ne făcea explicațiunile, deprindeau mințile noastre cu instituțiunile juridice ale poporului roman. S'a întâmplat câteva timp ca Gheorghe Danielopolu să fie suferind și din această cauză să lipsească din când în când dela curs. Cu toate acestea noi elevii ne duceam regulat la facultate prin zăpadă până la genunchi în speranța că va veni Gheorghe Danielopolu să ne facă lecția mult așteptată, căci Danielopolu poseda nu numai știința profundă a dreptului roman, dar și acest talent admirabil de a face pe alții să priceapă știința lui. Această știință Danielopolu a concretizat-o în scrierile lui: „Fragmente juridice” și „Tratatul de drept roman”; însă studiul acestor lucrări însemnate nu pot da o idee exactă de ceea ce era cursul său oral în care Danie-

lopolu, prin expresiuni lesne de înțeles, prin comparațiuni ingenioase, prin analiza textelor, reînvia în fața auditorului său viața juridică a Romanilor.

Mediul restrâns al școlii nu era însă suficient pentru activitatea de jurisconsult a lui Danielopolu. Cu firea lui combativă și energică, cu marele său talent de cuvânt și cu cunoștințele sale profunde în toate ramurile dreptului, Danielopolu era destinat a lupta în arena largă a tribunalelor și Curților, unde se desfășoară peripețiile vieții practice. El a făcut parte din pleiada de avocați, cari au pus înaintea instanțelor judecătorești temelile noului drept civil. Doctor în drept dela Facultatea din Paris, inspirat de teoriile marilor jurisconșulți francezi, Pellat, Bugnet, Valette, spirit pătrunzător și talent distins, Gheorghe Danielopolu a contribuit în mod considerabil, fie ca profesor, fie ca avocat, la formarea mai multor generațiuni de magistrați și avocați.

Gheorghe Danielopolu a ocupat în barou o situațiune extraordinară. El a pledat în toate cauzele mari și grele.

Clienții alergau la el ca la un salvator și adeseori Danielopolu, cu vasta lui știință și marea lui experiență, pătrundea partea obscură a procesului și găsea soluțiunea nepipăită de alții. În susținerea cauzelor sale el pune toată inima. Era greu ca să se însărcineze cu un proces. De îndată însă ce îmbrățișa o cauză, el devenea sclavul datoriei sale. Inortea procesul pe toate fețele și când se prezinta la bară era stăpân pe toate detaliile. Il cunoștea imediat când era preocupat. De obicei prietenos și glumeț, deodată devenea sombru, se gândea și se răsgândea la argumentele pe cari le învârtea în mintea sa. Înainte de a lua cuvântul făcea o pauză și apoi da curs vorbirii. Pleda cu o adâncă convincțiune, însă era neîndurat cu împrecinatul adversar. Dacă Gheorghe Danielopolu îi credea de rea credință, el pune atâta vervă de a-l zugrăvi înaintea judecătorilor, încât cine îl auzea anevoe ar fi putut să-și facă altă părere.

Gheorghe Danielopolu era adesea dur cu judecătorii, ale căror deciziuni le critica. Cu toate astea marea lui autoritate îl făcea să fie ascultat cu o atențiune susținută.

Confrații pentru a-l recompensa de marile lui merite l-au ales de mai multe ori decan al corpului.

Prin moartea lui Gheorghe Danielopolu baroul român încearcă o mare pierdere. Nu se va mai auzi în palatul justiției glasul lui autorizat, argumentele sale expuse cu măiestrie, nu se va mai vedea gestul lui nervos. Va rămânea însă în urma lui pentru totdeauna învățătura propagată la o serie de generațiuni, argumentele lui trecute în mintea judecătorului și în hotărârile judecătorești și mai presus de toate puterile lui.

Baroului îi mai rămâne doi fii ai lui Gheorghe Danielopolu, cari călăuziți de principiile lui și călcând pe urmele lui, fac onoare profesiunii noastre.

Familia lui Gheorghe Danielopolu compusă din respectabila sa soție și din copiii săi, nu poate să nu fie coprinsă de o adâncă durere, însă în inima ei trebuie să-și facă loc și mândria legitimă că scumpul dispărut dintre noi prin știința și talentul său, prin înaltele sale simțiminte, a ilustrat neamul românesc.

M. Antonescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II

Audiența dela 25 Iunie 1913

Președinta d-lui Elef. G. Economu, consilier

Ministerul public cere un regul. de competență.

BĂUTURI FALSIFICATE. — PUNERE ÎN VÂNZARE. — INFRAȚIUNE COMPETENTĂ. — ART. 63 LEGEA SANITARĂ.

Infrațiunea prevăzută de art. 63 din legea sanitară și consistând în faptul de a pune în vânzare sau a da în consumație băuturi falsificate, este un delict iar nu o contravențiune. Ca atare, întrucât nu există o dispoziție contrară în legea judecătorilor de ocoale, această infrațiune urmează a fi judecată de tribunal în prima instanță cu drept de apel la Curte.

No. 1523. — S'a ascultat d-l procuror M. Vidrașou în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Având în vedere că Nicolae P. Dăscăliță este dat judecăței pentru că a pus în consumație publică, în localul său de băuturi spirtoase, vin neregular;

Că, afacerea venind înaintea judecătoriei rurale Măstacanu, ocolul II rural, Piatra-Neamț, această instanță prin cartea de judecată No. 51 din 1912, își declină competența de a judeca, pe motiv că faptul imputat intră în prevederile legii sanitare din 1910 și prin urmare nu este de competența acestor instanțe, ci a tribunalului;

Că, sezîndu-se cu judecarea afacerii tribunalul Neamț, această instanță prin sentința No. 490 din 1913, își declină deasemenea competența, pe motiv că prin art. 26 din legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase, faptul imputat inculpatului este dat în competența judelei de ocol;

Că, față cu acest conflict negativ de jurisdicție, această înaltă Curte este chemată a pronunța un regulament de competență;

Considerând că, după dispozițiunile art. 63 din legea sanitară dela 20 Decembrie 1910, oricine va pune în comerț sau va da în consumație alimente ori băuturi falsificate, sau stricate, se va pedepsi, dacă o va fi făcut din neglijență, cu amendă dela 10—50 lei, iar dacă o va fi făcut cu bună știință cu amendă dela 20 la 200 lei;

Că, după dispozițiunile art. 65 aceeași lege, toate abaterile prevăzute în articolele precedente, se vor judeca ca afaceri penale, după dreptul comun, afară de ceea ce s'a dispus în art. 63 în privința distingerii sau denaturării alimentelor și băuturilor stricate;

Considerând că prin aceste două texte ale legii sanitare, determinându-se atât pedeapsa cât și competența, nu avem a recurge nici la regulamentul de privilegere sanitară și nici la legea pentru monopolul băuturilor spirtoase, întrucât legea sanitară este posterioară acestor din urmă legi;

Considerând că amenda prevăzută de art. 63 citat fiind superioară celeia pentru contravențiuni care, conform art. 9 cod. penal, este de lei 25 maximum, infracțiunea prevăzută de art. 63 constituie un delict, iar nu o contravenție;

Că, după dreptul comun, delictele fiind de competența tribunalelor de a fi judecate, întrucât nu există o dispoziție contrarie în legea judecătorilor de ocolă în ce privește legea sanitară, infracțiunea prevăzută de art. 63, afară de dispoziția relativă la distrugerea și denaturarea alimentelor și băuturilor stricate, ur-

mează a fi judecată de tribunal în prima instanță cu drept de apel la Curte;

Că, în speță, faptul imputat inculpatului fiind prevăzut și pedepsit de art. 63 din legea sanitară, afacerea urmează a fi trimisă în judecata tribunalului.

Pentru aceste motive, regulează competența.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA II DE VACANȚĂ

Audiența dela 27 Iulie 1913

Președinea d-lui N. Budișteanu, președinte

Comertz und Disconto Bank din Berlin cu Sindicul falimentului Leo Brauer și alții.

FALIMENT. — SENTINȚE DECLARATIVE. — CARACTERUL LOR. — ÎNCETAREA PLĂȚILOR. — OPOZIȚIE. — APEL. — ART. 695 ȘI 711 COD. COM.

FALIMENT. — ÎNCETAREA PLĂȚILOR. — CRITERIUL JUDECĂTORILOR. — ART. 695 ȘI 711 COD. COM.

1° Sentințele declarative de faliment având un caracter special și deosebindu-se de celelalte sentințe judecătorești prin aceea că sunt în același timp devolutive și atributive, în sensul că pun în discuție situația celui declarat în faliment întim legată de toate faptele și împrejurările ce au putut interveni în tot cursul judecății afacerii și deci și cu prilejul opoziției celor de al treilea, din acest punct de vedere chestia de a se ști dacă un comerciant este sau nu în stare de încetare de plăți poate fi și trebuie examinată cu caracterul ce 'l înfățișează la data judecării opozițiunii și chiar în apel.

2° Criteriul după care se poate stabili starea de încetare de plăți trebuie căutat în situația reală a comerciantului, cu alte cuvinte încetarea plăților trebuie să fie efectivă, reală și manifestă prin semne positive și exterioare care să denote în mod neîndoios că el este în neputință de a plăti, că nu mai găsește credit sau remise oneste și neruinătoare pentru a duce mai departe afacerile comerțului său, sau pentru a-și menține existența sa de comerciant.

No. 27. — S'au prezentat: Comertz und Disconto Bank din Berlin prin d-l avocat Max Gaster; Banca Comercială Română din Braila prin d-nii avocați B. Cernea și Florian Cristescu; Banca Agricolă prin d-l

avocat Victor Miclescu ; Judecătorul-sindic al falimentului Leo Brauer prin d-l Hariton și falitul Leo Brauer prin d-l avocat Leonte Moldoveanu.

Curtea,

Având în vedere deciziunea Inaltei Curți de casație și justiție secția III cu No. 292 din 1913, prin care casează, după recursul făcut de Comertz und Disconto Bank din Berlin, deciziunea comercială cu No. 14 din 1913 a Curții de apel din Galați secția I, și trimete a se judeca din nou de această Curte apelul făcut de Comertz und Disconto Bank din Berlin, contra sentinței comerciale cu No. 913 din 1913 a tribunalului Brăila secția II ;

Având în vedere că, prin această sentință, tribunalului din Brăila a respins ca nefondată opozițiunea făcută de Comertz und Disconto Bank contra sentinței de comerciale cu No. 124 din 1911 a aceluși tribunal prin care Leo Brauer, armator din Brăila, a fost declarat în stare de faliment ;

Având în vedere susținerile părților și actele de cari s'au servit ;

Având în vedere că, din desbateri și acte rezultă că Leo Brauer, armator din Brăila, fiind chemat în stare de faliment înaintea Tribunalului Brăila secția II, a fost declarat ca atare prin sentința cu No. 124 din 1911 ; că, în contra acestei sentințe, unul din creditorii falitului, Comertz und Disconto Bank din Berlin, a făcut opozițiune, la care opozițiune s'au mai asociat și creditorii : Banca Comercială Română, Banca Generală Română și Banca Agricolă din Brăila, cerând a se infirma sentința sus menționată și a se ridică starea de faliment a lui Leo Brauer, pentru motivul că s'au plătit o parte din creditori, iar alții i-au acordat termen de plată, așa că ne mai fiind nici un creditor, nu mai poate fi ținut în stare de faliment ;

Având în vedere că tribunalul a respins opozițiunea Băncii Comertz und Disconto, pe motivul că n'avea interes să o facă și în caz când ar fi avut interes n'a dovedit că Brauer nu se găsea în încetare de plăți ;

Având în vedere că, întru cât alți creditori nu au făcut vre-o opunere, urmează a examina faptele și împrejurările invocate din oficiu de tribunal și pe care s'a întemeiat spre a ajunge a respinge opozițiunea și a menține starea de faliment a lui Brauer ;

Având în vedere că, lipsa de interes a Băncii apelantă tribunalul o deduce din faptul că dânsa nu mai are calitate de creditoare, de oarece a declarat că o parte din creanță i-a fost achitată iar pentru rest a acordat lui Brauer termen de plată ;

Având în vedere că este inadmisibilă susținerea tribunalului că, dacă creditorul oponent s'a aranjat cu debitorul său nu mai are interesul a exercită dreptul său de opozițiune, căci atunci nu s'ar mai ridică nici odată starea de faliment a unui comerciant care și-a desinteresat pe toți creditorii săi și nu se mai găsește în încetare de plăți, deci este suficient ca cel ce face opozițiune să justifice un interes la epoca declarării în faliment, spre a fi legitimat a se opune mai târziu la declarare, or este evident că Banca apelantă a avut la acea epocă și are și astăzi interes, întru cât mai este creditoare a lui Brauer ;

Că, dar, este bine stabilit că Banca apelantă are interes de a face opozițiune și a cere ridicarea stărei de faliment a lui Brauer, rămâne a se examina dacă acesta este sau nu în stare de încetare de plăți ;

Având în vedere că sentințele declarative de faliment au un caracter special și se deosebesc de celelalte sentințe judecătorești prin aceea că sunt în același timp devolutive și atributive, în sensul că pun în discuțiune situațiunea celui declarat în faliment intim legată de toate faptele și împrejurările ce au putut interveni în tot cursul judecării afacerii și deci și cu prilejul opozițiunii celor de al treilea, că din acest punct de vedere chestiunea de a se ști dacă un comerciant se găsește sau nu în încetare de plăți, poate fi și trebuie examinată cu caracterul ce'l înfățișază la data judecării opozițiunii și chiar în apel ;

Că, întru cât Banca apelantă pretinde că Brauer nu se mai găsește în încetare de plăți, cată a se examina faptele noi invocate, din care se deduce această împrejurare și anume că aproape toți creditorii lui Brauer au fost achitați, o parte l'au acordat termen de plată, iar câțiva creditori pentru sume fără importanță sunt garantați ;

Având în vedere că din lucrările coprinse în dosarul sindicatului se constată că din sumele rezultate din vânzarea unei părți din averea lui Brauer, au fost achitați o parte din creditori, iar alții l'au dat declarații exprese și autentice că îi acordă un

termen de un an pentru plata restului ce li se mai cuvine și că consimt la ridicarea stărei de faliment;

Considerând că Tribunalul mai pretinde că afară de acești creditori mai sunt și alții și anume; Iacob Bolhover, G. Draculis, Moise Moidel, Gherasim Țimara și Temistocle Gabri;

Având în vedere că, în ce privește pe Bolhover, din lucrările din dosar se constată că acesta a atacat cu apel procesul-verbal de verificarea creanțelor, pe motivul, între altele, că n'a fost achitat integral, ceea ce este inexact, fiindcă întreaga lui creanță de 400.000 lei a fost primită la verificare și achitată cu prisosință cu prilejul formării statului de repartiție;

Că, afară de creanța sa Bolhover, a mai pretins să i se plătească și procente ulterioare și 10.000 lei cheltueli de judecată, sume contestate atât de creditoarea Bancă apelantă cât și de falit, astfel că refuzul de plată se întemeiază pe excepțiunea de bună credință conform art. 696 din codul comercial, astfel că din acest refuz nu se poate trage concluziunea așa de gravă ca aceea a încetării plăților?

Având în vedere că, în ce privește pe G. Draculis, se constată că acesta și-a retras cererea de a i se admite creanța sa, încât a pierdut calitatea de creditor;

În ce privește pe Moise Moidel, Gherasim Țimara și Temistocle Gabri;

Având în vedere că creanțele acestora fiind contestate, falitul a declarat înaintea Curței că primește ca din suma de 16820 lei, ce se mai găsește la sindicat, din activul falimentului, să se rețină și să se consemneze până ce se va termina diferendul dintre acești creditori și falit:

Că, prin urmare, și refuzul acestor plăți fiind întemeiat pe excepțiunea de bună credință conform art. 696 cod comercial, nu se poate trage concluzia că din această cauză Brauer se găsea în stare de încetare de plăți;

Considerând că astfel stând lucrurile, toată chestiunea relativă la încetarea plăților se reduce la creditorii cari au acordat lui Brauer termene pentru plata creanțelor lor.

Având în vedere că, în drept, criteriul după care se poate stabili starea de încetare de plăți, trebuie căutat în situația reală a comerciantului, cu alte

cuvinte încetarea plăților trebuie să fie efectivă, reală și manifestă, prin semne pozitive și exterioare, care să denote în mod neîndoios că el este în neputință de a plăti, că nu mai găsește credit sau remize oneste și neruinătoare pentru a duce mai departe afacerile comerțului său, sau pentru a-și menține existența sa de comerciant;

Având în vedere că, după cum s'a arătat mai sus și din lucrările din dosar se mai constată, că nu s'a vândut întregul activ al lui Brauer și că posedă încă avere, consistând în: imobile, mobile, mașini, unelte, șleperi și portofoliul său de 125.018 lei atingând un total de lei 682.178, care-i poate servi de bază pentru reluarea activității sale comerciale.

Că creditorii neachitați integral, acordând lui Brauer termen de plată de un an, acesta se găsește într'o situațiune cu totul avantajoasă și nouă, de oarece a achitat o sumă considerabilă din pasivul său, posedă încă un activ important, și se bucură de încrederea creditorilor săi, care-i au acordat mai departe creditul lor, cu convingerea că va face în totul față angajamentelor sale comerciale;

Având în vedere că împrejurarea că o bună parte din creditorii au fost achitați pe calea lichidării falimentului, nu are nici o influență în cauză, cum pretinde Tribunalul, de oarece falimentul fiind important a suferit temporizări justificate, și procedura lui n'a putut fi împiedicată din cauza caracterului executoriu provizoriu a sentinței declarative de faliment;

Considerând că, în urma pactului intervenit între Brauer și creditorii rămași neachitați, situația celui d'întăiu s'a modificat, nemai fiind aceeași din momentul declarării, astfel că față de această modificare interesul public trebuie să cedeze interesului particular al creditorilor care primează orice alte considerații, atât timp cât nu se aduce nici o vătămare ordinii sociale.

Considerând că din cele ce preced, departe de a se crede un moment măcar că Brauer se află în neputință de a achita pe creditorii săi, din contră faptul că posterior declarării în faliment, dânsul a achitat o mare parte din creditorii, iar ceilalți i-au acordat termene de plată, denotă până la evidență că Brauer a găsit remize oneste și s'a bucurat și se bucură de credit chiar după declararea în faliment;

Că, toate acestea se reduc la o jenă momentană de a plăti, iar nu la o reală încetare de plăți.

Că, dar, apelul fiind întemeiat, urmează a se admite și a se ridică starea de faliment a lui Brauer, dispunând ca suma de 16820 lei ce se află la sindicat să se consemneze la casa de depuneri, până se va termina diferendul dintre Leo Brauer și creditorii săi : Moise Moidel, Gherasim Țimara și Temistocle Gabri.

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

Semnați : N. Budișteanu, D. Florescu, Em. Miculescu

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA COMERCIALĂ

Audiența dela 6 Aprilie 1913

Președinția d-lui C. G. Rătescu, prim-președinte

Al. S. Zissu cu societatea de asigurare „Agricola“.

PRESCRIPTIUNE. — SCURTAREA TERMENULUI. — CONVENȚIUNEA PĂRȚILOR. — VALIDITATE. — ART. 1838 COD. CIVIL.

PRESCRIPTIUNE. — ÎNTRERUPERE. — ANCHETĂ ÎN FUTURUM. — ART. 1836 COD. CIVIL.

1° Scopul legiuitorului prin introducerea prescripțiunei fiind de a nu lăsa să persiste la infinit incertitudinea asupra drepturilor și pretențiunilor indivizilor în societate, nu este nici o rațiune de a se considera ca ilicită și contrarie dispoziției art. 1838 cod. civil, clauza dintr'o convențiune prin care părțile micșorează termenul prescripțiunei.

2° Cererile de anchetă *in futurum*, prevăzute de art. 66 pr. civilă, și care nu au un caracter contencios, nu pot constitui un mod de întrerupere a prescripțiunei.

Tribunalul,

Asupra incidentului ridicat de societatea de asigurare «Agricola», de a se respinge ca tardivă acțiunea intentată de d-l Al. S. Zissu, prin petiția înregistrată lu No. 13866 din 1911, în contra numitei societăți pentru daune provenite din grindină.

Având în vedere concluziunile orale și scrise ale părților cum și actele invocate ;

Având în vedere că societatea «Agricola» prin incidentul ridicat tinde la respingerea acțiunei d-lui

Zissu, de oarece această acțiune este făcută după ziua de 15 Septembrie a anului când s'a întâmplat paguba ;

Având în vedere că acest incident este bazat pe art. 30 din polița de asigurare semnată de reclamant, care prevede că orice acțiune din partea asiguratului, intentată după 15 Septembrie a anului în care s'a petrecut paguba, se consideră ca stinsă prin simpla trecere a acestui termen ;

Având în vedere că părțile prin această clauză și-au stabilit o prescripțiune convențională ; că pentru a ști dacă această prescripție este valabilă, urmează a examina dacă este sau nu contrarie dispozițiunilor prevăzute de art. 1838 cod. civil, care prevede că nu se poate renunța la o prescripțiune înainte de împlinirea ei ;

Considerând că scopul legiuitorului prin introducerea prescripțiunei a fost de a nu lăsa să persiste la infinit incertitudinea asupra drepturilor și pretențiunilor indivizilor în societate ;

Considerând că dacă acesta a fost spiritul legiuitorului, nu există nici o rațiune de a se considera clauza prin care părțile micșorează data prescripției ca o clauză ilicită, contrarie dispoziției art. 1838 cod. civil ; ba din contra, micșorarea termenului prescripțiunei este și mai în vederile intențiunei legiuitorului căci scurtează termenul acțiunilor și deci fixează mai curând drepturile părților ;

Având în vedere că reclamantul în combaterea incidentului ridicat de societatea pârâtă, a mai obiectat că prescripția prevăzută în polița de asigurare ar fi fost întreruptă, în speță, prin ancheta în futurum ;

Considerând că în principiu cauzele de întrerupere ale unei prescripțiuni convenționale nu pot fi altele decât cele stabilite de art. 1863 cod. civil ;

Considerând că prin cererile de anchetă în futurum prevăzute prin art. 66 proc. civilă, legiuitorul a dat înlesnirea părților ca în vederea unui proces care ar avea intențiunea peate a-l intenta pentru stabilirea unui drept, să ceară înaintea justiției a constata o stare de lucruri care ar putea să dispară, a se lua declarația unui martor sau părerea unui expert ;

Considerând că este indiscutabil că toate aceste constatări nu au de loc un caracter contencios, căci nu se aduce cu această ocaziune în discuțiunea justiției drepturi litigioase dintre părți, ci se face pur și sim-

plu o constatare, de care liberă este partea care a cerut-o să se servească sau nu de ea înaintea justiției, fie că n'ar intenta acțiune, fie că intentând să nu o mai producă cu ocazia procesului dacă va crede că nu-i mai este utilă în cauză ;

Că, deci, astfel de cereri de anchetă «in futurum» nu pot constitui un mod de întreruperea prescripției, și prin urmare obiecțiunea reclamantului că prescripțiunea a fost întreruptă printr'o asemenea cerere, este absolut neserioasă ;

Pentru cele mai sus arătate, tribunalul în majoritate constată că incidentul ridicat de societatea pârâtă este pe deplin întemeiat și prin consecință acțiunea reclamantului, fiind intentată după expirarea termenului fixat prin contractul de asigurare, urmează a fi respinsă ca tardivă.

Pentru aceste motive, respinge ca prescrisă acțiunea intentată de d-l Al. S. Zissu.

Semnați : Const. G. Rătescu, T. Magheru.

Opiniune

Având în vedere incidentul ridicat de pârâta Soc. de Asigurare „Agricola“ prin care cere ca potrivit dispozițiilor paragrafului 63 din contractul de asigurare, acțiunea fiind intentată posterior datei de 15 Septembrie să fie respinsă ;

Având în vedere că potrivit dispozițiilor citatului paragraf, asiguratul pentru realizarea tuturor prestațiilor sale isvorâte din contract, e dator să reclame în justiție până cel mai târziu în ziua de 15 Septembrie a anului în care s'a întâmplat daune la cereale, rapiță sau uleiioase, sub sancțiunea de a-și vedea paralizată orice acțiune prin simpla expirare a termenului fixat ;

Considerând că această stipulațiune cuprinsă în paragraful 63 din poliță, nu constituie în mod doctrinar o adevărată prescripțiune extinctivă întru cât termenul stipulat finește la o dată fixă, independent de momentul când el dă naștere ;

Că felul acestei stipulațiuni intră în categoria cunoscută în doctrină sub numele de forcluziune sau prefixe, în deobște întrebuințate în legile cu caracter tranzitoriu, al căror caracter drastic e motivat de împrejurarea nesiguranței patrimoniale ce trebuie înlăturată ;

Că, în privința acestor termene cărora în principiu

li se aplică toate dispozițiunile codului civil, nu pot fi invocate nici cazurile de întrerupere, nici cazurile de suspensiune stabilite de codul civil, din cauza însăși a naturii acestui fel de prescripțiune extinctivă cu termen final fix ;

Având în vedere dispozițiunile art. 954 c. com., potrivit căruia toate acțiunile derivând din contractele de asigurare se prescriu printr'un an ;

În soluțiunea chestiunii dedusă, urmează ca în prim loc să examinăm dacă contrariu disp. art. 954 c. com. părțile pot stipula în contract un termen de prescripție mai scurt.

Considerând că, potrivit dispozițiilor art. 1838 cod. civil, părțile nu pot renunța la prescripțiunile stabilite de lege decât după împlinirea lor ; că dat fiind caracterul său de interes general, ordinea publică reclamă că stipulațiuni de felul celei prevăzute în paragraful 63 din polița de asigurare și care repede ar deveni adevărate daune de stil, să nu fie permise ;

Că, dacă în materie de prescripțiune achizitivă, chestiunea scurtării sau măririi termenului defipt de lege nu prezintă nici o importanță nefiind posibilă, nu tot astfel se întâmplă în materie de prescripție extinctivă ;

Că, în principiu, din moment ce prescripția e declarată în natura ei ca un ce interesând ordinea publică, ar urma ca părțile pe cale de convențiune particulară să nu poată stipula nimic cu privire la vre unul din elementele ce o compun.

Că nu se poate susține că părțile, dacă nu pot stipula un termen mai lung — consecința unanim admisă — totuși nimic nu le împiedică să prescurteze acest termen, că aceasta n'ar însemna altceva de cât o anticipată renunțare a părților la o prescripțiune stabilită de lege, lucru formal isbit de nulitate conform art. 1838 cod. civil ;

Că, pe de altă parte, nu se vede rațiunea pentru care părțile din moment ce s'ar admite că ar fi libere să stipuleze un termen de prescripție mai scurt decât cel stabilit de lege, n'ar putea să prevadă în convenții și un termen mai lung ;

Că, ceva mai mult, libertatea pe care părțile ar avea-o întru scurtarea termenului de prescripție le-ar putea conduce când ar fi posibil, la stipularea unu termen de prescripțiune derizoriu echivalând aproape cu o prescripțiune instantanee ;

Că, dacă jurisprudența franceză a sancționat această chestiune în mod afirmativ, nebazată însă pe nici un argument temeinic juridic, faptul se datorește împrejurării că legiuirea comercială franceză ne având în materie de asigurări alt termen de prescripție decât cel de 5 ani, pe lângă care adăogându-se și interpretarea largă dată materiei întreruperii, se ajungea în practică la procese care nășteau foarte târziu, când memoria faptelor ce se puneau în desbateri eră cu desăvârșire stinsă în mintea tuturilor;

Că, în fața unei asemenea stări de lucruri, legiuitorul neluând nici o măsură, jurisprudența franceză impresionată de către puternicile societăți de asigurare nu a găsit altă soluțiune decât aceea pe care și pârâta societate „Agricola“ fără să aibă sprijinul aceluiași cauze o reclamă azi în instanță;

Pentru aceste motive, suntem de părere că paragraful 63 din poliță conținând o clauză contrarie ordinii publice și ca atare nulă, incidentul ridicat de societatea „Agricola“ trebuie să fie înlăturat.

Judecător, N. Metaxa

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

TRIBUNALUL DIN BREST

5 Martie 1913

TĂGĂDUIRE DE COPIL SAU DE PATERNITATE. — PERIOADA CONCEPȚIEI. — TATĂ. — CAMERĂ SEPARATĂ. — ADULTER. — ÎNSĂRCINARE. — NĂȘTERE. — ASCUNDERE. — ASEMĂNAREA COPILULUI CU AMANTUL MAMEI. — ART. 312 ȘI 313 C. CIV. FR. (ART. 286 ȘI 287 C. CIV. ROM.)

Faptul că bărbatul, reclamant în tăgăduire, își petrecea toate nopțile într-o parte a domiciliului conjugal separată de aceea în care dormea femeea sa, în timpul perioadei considerată de art. 312 c. civ. (art. 286 rom.) ca putând fi aceea a concepției, nu poate să echivaleze cu depărtarea cerută de lege, nici a servi să combată prezumția legală de paternitate a bărbatului, atunci de altminteri când termenul fixat pentru concepție nu a fost depășit.

Dar, prin art. 313 c. civ. (art. 287 rom.) bār-

batul fiind autorizat, în caz de adulter din partea femeii, să propună toate faptele de natură a justifica că dânsul nu e tatăl copilului a cărui naștere i-a fost ascunsă, reclamantul în tăgăduire poate, în sprijinul cererii sale, să invoace valabil, între alte circumstanțe, că acest copil seamănă nu pretinsului tată, ci amantului mamei sale, și tribunalul poate pentru a-și face convincția, să-l admită a administra pe cale de anchetă proba acestei asemănări.

(*Bull. des sommaires*, 1913. 2. 25).

Observațiune. — Pentru ca depărtarea să fie admisă drept cauză de tăgăduire a paternității, trebuie ca ea să excludă posibilitatea unui singur moment de întâlnire între soți, în tot timpul în care concepția a putut să aibă loc, adică în intervalul de 121 zile care separă gestația cea mai scurtă de cea mai lungă. (V. deciziile citate în *Répert. gén. du dr. fr.*, *Vo Désaveu de paternité*, No. 43 urm.—La Romani, absența bărbatului trebuia să fie zece ani pentru ca copilul să nu fie legitim. D. Alexandresco, II, ed. 2, p. 216, nota 1).

Imposibilitatea morală de a locui împreună nu poate, în caz de depărtare, servi de bază la acțiune în tăgăduirea paternității în cazul § 2 al art. 286 (Cpr. Thiry, *Cours de droit civil*, 1, 403; Baudry et Chéneaux III, 480; Beaudant, *Cours de dr. civ. fr.*, II, 526; Neagu, II, p. 8, No. 57. Cas. fr. și C. Beașcon, D. P. 59. 1. 566). Imposibilitatea morală de coabitare nu poate fi o cauză de tăgăduire a paternității de cât în cazul ultimului paragraf al art. 286, adaos prin legea din 1906, și în cazul art. 287 (D. Alexandresco, op. cit. p. 220).

Această imposibilitate poate fi dovedită prin toate mijloacele de natură a face să intre în mintea judecătorilor convingerea că copilul nu a eșit din relațiile bărbatului, precum vârsta prea înaintată a acestuia, starea lui bolnăvicioasă, neînțelegerea cu femeea sa, șederea lui într-o locuință separată, și chiar, după unii autori, asemănarea copilului cu complicele adulterului mamei (V. Baudry-Lacantinerie et Chéneaux, *Des personnes*, ed. 3, t. 4, No. 491).

S. R.